

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2 an fl. 5; pe 1/4 de an fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

N-ră de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERȚIUNILE:

de 1/2 p. garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înalte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

SITUAȚIA.

(S) Situația este încă tot nedeslușită. Negocierile, ce se urmează deja de o luna între guvern și opoziție n'au dat încă nici un rezultat. Pentru că guvernul și majoritatea țin ca îndemnitatea de budget să i-se voteze baronului Bánffy, ear' opoziția nu are încă garanții că făcând aceasta, Bánffy se va duce și sistemul actual de guvernare se va schimba.

Deocamdată deci cele două tabere caută nu să se capaciteze una pe alta, ci cum se zice în război: s'au luat la întrecere să vadă cine știe mai mult răbdă foame.

Numai la Viena preocupările iau o formă mai pozitivă. Monarhul primește într'una în audiență pe ministrii maghiari.

Vinerea trecută s'au dus la Viena numai Fejérváry și Széll, ear' nu și Bánffy și Lukács, precum fusese vorba mai înainte. Sâmbătă au fost primiți de către Monarhul în audiență, atât înainte cât și după amiază. Amândoi au părăsit Viena încă în aceeași zi, Fejérváry la 4, Széll la 11 ore seara. Până la apariția ziarelor de Duminecă dimineață, guvernul n'a publicat absolut nimic despre rezultatul acestei călătorii în foile sale litografate.

În depeșă particulară din Viena a lui „P. Lloyd“ se spune numai atâtă, că: „ambii oameni de stat au făcut raport M. Sale despre starea actuală a negocierilor de compromis. Pe baza raportului făcut M. Sale, negocierile vor fi continuate mâine în Budapesta“.

Ce s'a petrecut în aceste din urmă trei zile: Sâmbătă Duminecă, și eri încă n'au ajuns știri pozitive, ear' despre prospectele împăciuirii, eacă ce găsim în „P. Lloyd“ de Duminecă, comunicat lui „din sorginte deosebită“:

„În starea de astăzi a lucrurilor așa dar' punctul de vedere personal rămâne cel mai hotărâtor în cauză. Dacă opoziția nu va voi să renunțe de la această condiție, desbaterile privitoare la compromis trebuie să cadă baltă mai curând ori mai târziu. În toate celelalte chestiuni, e încă cu puțință a se face concesii dintr'o parte și din alta“.

Știrile de azi dimineață pun însă în perspectivă, ca până la 20 Februarie, cel mult, pacea va fi încheiată. Singura pedică ar fi — se laudă kossuthiștii — că ei fără lărgirea dreptului electoral nu se învoesc la pace.

Amănunte nu dau de altfel nici ziarele guvernamentale nici cele opoziționale. Amărâte se par că sunt însă tot ceste din urmă. Pentru-că deși opoziția urmează cu „obstrucția tehnică“, Bánffy nu s'a înmuat de loc și nu unul, dar' toți se tem că într'o bună dimineață Bánffy închide parlamentul și va continua să guverneze „din încrederea M. Sale“, ceea-ce pentru constituția millenară maghiară ar fi — zic ei — o mare știrbire.

Singura speranță a opoziției e și numai în interesul parlamentului însuși nu era cu neputință a dăruia ce i-s'a acordat acum în urmărește de obstrucție la nelucrare. Înțelegerea între popoare este de neapărată trebuință; dar' e posibilă numai cu voința bună și simțiminte de conciliațiune din ambele părți; bine înțeles tot numai pe baza dreptății și a egalei îndreptățiri. Că până când va dăinui starea afară din parlament, ministrul a zis, că nu se poate pronunța.

Așa stau deocamdată lucrurile. Cum se vor desvolta mai departe, vom vedea.

Proiecte de legi de mare importanță se discută actualmente în ambele corpuri legislative ale României.

La Senat se discută adevă un proiect prin care se modifică legea electorală, în sens de a se garanta secretul de votare. În ședința de Sâmbătă au vorbit în Senat d-nii Carp și Laszar Catargiu, combatând proiectul, ear' d-nii ministri Ferechidi și Sturdza au arătat avantajele proiectului, care tinde a stărpi relele deprinderi electorale.

La Cameră se urmează cu discuția asupra sindicatelor agricole, proiectul întocmit de d. ministru Stolojan.

Pânăcum au vorbit contra d-nii Poenaru Bordea, Delavrancea, Aurelian și Porumbaru. Proiectul e susținut cu căldură de d. Iancovescu, raportor.

Agitațiune pentru votul universal. Comitetul central din Budapesta al partidului socialist a luat decizie în ultima sa ședință, a nu se mărgini cu agitațiunea sa în favoarea votului universal numai la capitala țării, ci a extinde propaganda și asupra provinciei. Astfel că în luna Februarie, nu numai în Budapesta, ci se vor ține adunări populare și în mai multe orașe din provincie, cu scop de a manifesta pentru votul universal. Următoarele orașe sunt desemnate: la 5 Februarie, Vașul și Timișoara; 12 Februarie, Kun-Feleggháza și Zenta-Felsőhegy; la 19 Februarie, Seghedin; la 26 Februarie, Tápo și Ciongrad.

In Austria.

Fără parlament.

Să urmărim mai întâiu ce s'a întâmplat în primele zile după amânarea Reichsrathului „pe timp nedeterminat“, dar' precum e părerea generală, pe timp foarte lung, poate chiar până la toamnă.

Comitetul executiv al partidelor majorității s'a proclamat în permanență, chiar încă în conferința sa, în care Thun, înainte de miază la 1 Februarie, i-a anunțat închiderea corpurilor legislative. După amiază, același comitet earăși s'a întrunit, fiind prezent și contele Thun, cu care s'a stabilit unele puncte privitor la cele ce au să urmeze.

În 2 Februarie s'a întrunit plenul marelui comisiuni parlamentare a majorității, constatatoare din 32 membrii, în prezența ministrului-president. Discuția ținu 2 ore 1/2; „toate vorbirile concludau într'un constatarea deplinei concordanțe a vederilor partidelor și a încrederii lor față cu contele Thun“ — spune respectiva dare de seamă. Acesta earăși a zis într'altel: Chiar

și numai în interesul parlamentului însuși nu era cu neputință a dăruia ce i-s'a acordat acum în urmărește de obstrucție la nelucrare. Înțelegerea între popoare este de neapărată trebuință; dar' e posibilă numai cu voința bună și simțiminte de conciliațiune din ambele părți; bine înțeles tot numai pe baza dreptății și a egalei îndreptățiri. Că până când va dăinui starea afară din parlament, ministrul a zis, că nu se poate pronunța.

În rezoluțiunea luată la urmă, declarând că: „continuarea mai departe a ședințelor camerei ar fi numai o împovărare fără rost a contribuabililor“, ea sfârșește astfel:

„Partidele drepte exprimă speranța, că guvernul va proceda în sensul principiilor, cuprinse în textul adresei majorității către Coroană (adevă din Martie 1897. R. „Tr. P.“) și hrănesc totdeauna dorința stăruitoare, ca din partea tuturor partidelor chemate să se lucreze într'acolo, încât să se ajungă la înțelegere curândă în chestiunile nehotărâte încă sau de ceartă, pe baza dreptului și a dreptății“.

Partidele opoziționale, ținând mai întâiu fiecare separat conferințe, numai în 4 Februarie au ajuns a publica enunțările comune, al căror cuprins e cam următorul:

„Reducând la paralizarea parlamentului la edarea ordonanțelor despre egala îndreptățire a limbii cehe, constatată, că actuala amânare a Reichsrathului s'a întâmplat cu scop de a rezolvi chestiunea pactului economic cu Ungaria pe baza §. 14....“

„Stările politice în această jumătate a monarhiei se apropie de o criză gravă“...

„Guvernul a cumpărat spriginul Cehilor în cauza pactului cu ordonanțele în chestiune;... prin concesii naționale practicate în mod sistematic a căutat să țină strânsă majoritatea pentru acceptarea neschimbată a pactului“...

Folosindu-se spre acest scop de §. 14., guvernul a călcat în picioare constituția. Cătră sfârșit, documentul spune, că: „Nemții privesc în fața evenimentelor din viitor cu hotărâre fermă“... și „vor continua lupta înverșunată contra sistemului, prin care se dă la o parte elementul german“... un sistem asta, „prin care se pun în joc temelile statului.“

Sub titlul „Ce va fi“, corespondentul din Viena al lui „Nár. Listy“, comunică ziarului seu, în extract, cam următoarele:

Guvernul ține de prima și cea mai importantă a sa datorință a avea grije de trebuințele neapărate ale statului... Dinaintea obstrucției nu va capitula... d'aceia nu va șovăi nici pe un moment și lua astfel de măsuri pe cale „afară din parlament“, care să asigure deplina regularitate în mersul treburilor statului...

Guvernul n'a pierdut încă ori-ce speranță, că partidele și popoarele învrăjbite, certele cărora sunt singura cauză a stărilor triste de azi, totuși se vor apropia unele de altele și ca totuși să poată găsi chipul și mezul, cum s'ar putea îndestuli pretenșiunile cutărui ori cutărui popor, fără ca cela-

lalt să aibă pricină a se plânge de nedreptate. Guvernul ține absolut la principiul egalei îndreptățiri naționale, deși nu contestă că poate prin unele concesii, făcute pe socoteala unei explicări prea de tot pedante a acestui principiu s'ar putea mult ajuta într'un opera pacificei conviețuiri. El însuși însă nu va lua inițiativa în privința asta, ci va lăsa pe seama reprezentanților competenți ai popoarelor, ca să întreprindă ei de ei ceea-ce este de lipsă....

Guvernul nu plănuiește deocamdată vr'o schimbare a constituției... El nu consideră, ce-i drept, constituția din 1867 nu ceva ce nu poate fi schimbat, dar' reformarea ei n'ar aduce cu sine acuma nici noroc, nici liniște, fie că ar fi realizată ca rezultat al luptei, fie prin octoare, căci „ori ce constituție bună — zice — trebuie să fie fructul matur al compromisului tuturor factorilor“...

De altă parte însă, guvernul nu va lua poziție refuzătoare față cu nișuințele, ca în limitele constituției să fie lărgită pe cât se poate competența dietelor provinciale și aceea a autonomiei țărilor peste tot“...

Astfel dar' fie cu parlament ori fără de parlament, în Austria popoarele vor urma tot înainte pe calea lărgirii drepturilor politice și a egalei îndreptățiri naționale.

România din Paris.

Sub titlul „Studentii români la Paris“, cel mai important ziar francez, „Le Temps“ publică în numărul său de la 1 Februarie un articol lung despre o conferință, aranjată de către reuniunea „Ateneul franco-român, d'acolo, cea mai tineră dintre cele patru asociațiuni românești („Cercul român“, „Liga“, „Secțiunea Paris“, „Grupul studiilor juridice și sociale“), întemeiată în 26 Maiu a. tr., sub presidența onorară a profesorului universitar E. Lavisse și a ministrului român din Paris dl Ghica.

Conferința s'a ținut într'o sală amfiteatrală de la universitatea Sorbonne. Mai întâiu a vorbit însuși profesorul Lavisse despre utilitatea programului, a cărui realizare o sfințește „Ateneul franco-român“; ear' secretarul general al reuniunii dl Ion Cantacuzino, a explicat în amănunt acest program.

Președintele conferinței a fost dl Michel Bréal, membru al institutului și profesor la Collège de France; lângă dînsul ședea un alt profesor al Sorbonei, dl Ferol Buisson, care a vorbit despre „Educațiunea poporului în Franța“.

Dl Bréal a rostit apoi o mică cuvîntare plină de vorbe măgulitoare despre poporul românesc, înșirînd — zice „Le Temps“ — „tot ceea-ce ne apropie de Români“.

Ziarul francez spune, că cele patru reuniuni românești susamintite făcuseră pregătiri pentru serbarea zilei de 5 Februarie, aniversarea unirei principatelor române. Ne mai comunică la sfîrșit, că ministrul de instrucțiune publică francez a dat în folosire „Ateneul franco-român“ localitățile bisericești (pe semne lăsată în părăsire) din strada Iean-de Beauvais, spre a-și instala acolo biblioteca.

DIN ROMANIA

Conferințe.

Joi seara a fost la Ateneul Român conferința d-lui Anghel Demetrescu, despre Homer.

Publicul foarte mult.

Conferința, pe cât de instructivă pe atât de admirabil expusă, a fost aplaudată.

Duminecă, 24 Ianuarie curent, oarele 8 și jum, seara d. Grigorie Tocilescu a ținut la Ateneu o conferință despre ziua de 24 Ianuarie.

Monument.

Peste vre-o două luni se va face solemnitatea așezării bustului în grădina Ateneului a mult regretatului C. Exarcu, fondatorul acestei mărețe instituții.

Tot atunci se va așeza și un alt bust la mormântul dela Belu, a defunctului Exarcu.

Beneficiul d-nei Theodorini.

O serbare frumoasă și emoționantă a fost Sâmbătă la Teatrul Național.

Direcția a ținut să exprime marelui artistei române, în numele publicului bucureștean, dragostea și recunoștința ce-i poartă pentru neuitatele seri pline de senzații de artă din cele mai puternice și mai alese.

D-na Theodorini a cântat așezată — în Navareza și Manon — frumos ca de obicei; dar încoronarea spectacolului au fost drăgălașele cântece italienești și românești ce le-a zis la sfârșit. Enthusiaste ovații au răsplătit arta desvârșită și grația incomparabilă cu care a cântat.

La un moment dat se arată pe scenă corul Teatrului în diferite costume pitorești. Conduc de dirigentul său, a cântat un imn de mulțumire artistei, pe când de sus căzu o ploaie de frunze de laur. Apoi artiștii principali ai Teatrului își făcură intrare conduși de d-na Aristița Romanescu și de d. Notara. D-na Romanescu a pus în capul marelui cantatrice o cunună poleită proclamând-o astăzi regina artistelor române. Cele două surori întru arta dramatică se sferătară apoi.

Publicul a participat la această înălțătoare serbare artistică cu aplause infinite și omagii călduroase. De nesfârșite ori cortina a trebuit să se ridice și când sala era deja aproape goală, un mic grup de entuziaști mai aplaudau încă din răspuțeri.

Studenții ținură să-și spuie și ei cuvântul. Când d-na Theodorini eși din Teatru, urale tunătoare o primiră și strigățul de „trăiască marea artistă!” o însoți până la Hotel Continental.

A fost o seară de meritată răsplăță pentru talentul și munca unei artiste mari.

Dale Presei

Duminecă la orele 4 d. a. sa ținut adunarea preliminară a tuturor ziaristilor din Capitală, în localul Societății Presei, spre a se pune bazele Sindicatului Presei.

Au aderat, pentru înființarea acestui Sindicat, toți directorii și redactorii de la ur-

mătoarele ziare: „Adevărul”, „Constițiuionalul”, „Drapelul”, „Dreptatea”, „Epoca”, „L'Independance Roumaine”, „Liberalul”, „Răsboiul”, „Românul”, „La Roumanie”, „Timpul”, „Universul” și „Voința Națională.”

GERMANIA-JUNĂ

— Câteva concluzii. —

Cei-ce cu atențiune și cu bunăvoință au urmărit espunerile noastre, vor fi aflat rotul lor; vor fi găsit în ele o serie de idei vrednice de a fi adoptate și puse în practică de către generațiunea noastră mai tânăra. În baza acestor idei o Românie-Jună și-ar putea eroi o linie de conduită pentru prezent și viitor, și-ar putea cristaliza un program abundent de acțiune pentru promovarea intereselor neamului.

Dată fiind analogia stărilor de lucru, concluziile se impun de sine, cu toate acestea însă ținem să remarcăm cele mai esențiale.

Munca nelncetată este prima concluzie ce trebuie să ni-o tragem din cele arătate, — munca intelectuală, pornită din ritua după libertate și celelalte idealuri imprunate cu această noțiune.

Astăzi, poate mai mult ca ori și când, se simte la noi lipsa muncii intelectuale. Pare-că o lăncetare generală ni-a cuprins. O generală săracie de duh, o totală lipsă de originalitate a gândirii este caracteristica generațiunii noastre. Zeci de tineri abia așteaptă să treacă pragul universității, ca să se alăture pe urmă la masa inertă și să-și trăiască în tihnă și aproape mecanicește viața de cetățean, fără donții superioare, fără ideal.

Aici o Românie Jună e necesară, care să miște capitalul intelectual, să-l pună în circulație. O Românie-Jună e chemată să facă să dispară moleșala și timpenia, care ca un des zăbranie ne înveluește. „Municiți, fiți productivi, pe ori-ce teren, numai pentru sfântu, nu stați timpiti”, — trebuie să fie devisa generației noastre tinere.

Ear' munca aceasta trebuie să fie condusă de spiritul liberalismului. Ați văzut până unde a mers tinerețea germană în fanatismul său? Până în a ucide pe Kotzebue, încarnațiunea conservatismului reacționar! Și câte nu li datorește istoria germană tinereții acesteia!

Tinerețea noastră însă e mult mai refractară pentru idei liberale, de cum s'ar crede poate din aparența diferitelor manifestații încă recente! În schimb ea în mare parte este accesibilă pentru liniștea și mulțumirea individuală, e predispusă pentru idei conservative și de utilitarism, — un adevăr, ce credem de prisos a-l mai elucida prin exemple. Explicarea acestei triste împrejurări o găsim parte în faptul că administrarea fundațiilor de cari beneficiază tinerețea este esericiată aproape exclusiv de elemente conservative și clericale, parte însă în educația greșită de

care tinerețea se împărțesește la școlile străine.

Pre inuea aceasta morală ce se face asupra tinereții în aceste două direcții este un mare pericol național. Pentru-că viața și progresul unui popor sunt garantate numai prin o tinerețe liberală. Când însă tinerețea se pune pe rezoane și speculă, e semn, că a îmbătrânit fără zile. Din potrivă însă, când ea se manifestă într-un chip fie cât de tumultuos, cât de turbulent, ciocnindu-se brusc cu toate elementele ce stau în calea libertății poporului, e dovadă de viață și conștiință națională. Istoria iartă chiar și transgresiunile săvârșite de o tinerețe entusiastă, dar' deplânge faptele tinereții oficite, după cari poporul are să sufere.

Liberalismul ar fi deci cadrul în care o Românie-Jună trebuie să-și îmbrace munca sa. Nu înțelegem nici liberalismul fals, nici cel platonice, ci un liberalism roditor. Liberalismul Germaniei-June a avut drept efect punerea în tălpi a masei somnoroase și inconștiente. Căți însă din tinăra noastră generație caută punctele de atingere cu mulțimea letargică? Căți fac uz de multele mijloace și prilejuri ce se ofer, ca să contribuie la deșteptarea acestei mulțimi? Căți reflectează la serviciile literaturii, ziaristicii, a diferitelor adunări publice și instituțiuni culturale, pentru a și transmite masei direct sau indirect ideile sale, sau cel puțin o mică părțică a energiei sale? În strâșit căți înși manifestă tendințe reformatorice, nișuite de îmbunătățire a stărilor noastre? Puțini, foarte puțini! Într-un toast, într-o vorbire la vre-o masă colegială și publicată în ziare se resumă adese-ori întreaga activitate a celor mai buni dintr'ai nostri. Și atât e umilitor de puțin!

Cu energie, cu putere de expansiune, cu foc tinerețesc, o Românie-Jună e chemată și reclamată de actualele noastre stări interne. Pentru ce chiar acum, e prea evident. Este doar' bățor la ochi, că factorii conducători ai vieții noastre publice sunt de-adeptul bariere în calea noastră de progres, atât politic, cât și cultural și bisericesc. Acești factori au ajuns la vârsta senilității; brazii bătrâni au căzut de-a curmezișul rului, ear' apele necesarmente trebuie să-și caute altă albie.

La noi, cum ați văzut de curind, s'a preconizat canonicescul principiu al *anciennității*. Vor să ne conducă trebile comune după întocmiri moștenite din vremile patriarcale. Și n'ar fi necesar să ne împotrivism, dacă vârstnicii nostri pretențioși s'ar distinge cel puțin prin minte luminată și prin un tezaur de experiențe, — dar' vai, ei sunt conduși de aviditate și ambiții deșerte, mâinile tremurânde le întind după poziții înalte numai pentru a le posede individual și nu spre binele obștească al neamului.

Acestui principiu al — infirmității, care poartă vina capitală, că la noi merg lucrurile atât de anapoda, o Românie-tinără în gând și fapte e chemată a-i opune drept dogmă *capabilitatea*. Putregaiul e o cangrenă și nu trebuie tolerat!

Nu suntem nici Spartani, ca să ne expunem copii și bătrânii neteaferei, precum

nu suntem nici sălbatici din pădurile brasiliene, cari își lovesc la mir părinții. Suntem creștini și respectăm, venerăm chiar bătrânețele. Dar' avem dreptul firesc de a pretinde, ca *moșul* să-și ocupe locul sau modest în trebile de conducere a familiei, dată fiind slăbiciunea lui fizică și intelectuală, și să lase pe acei fi și nepoți, cari sunt tari și sănătoși, să croească ei destinele familiare. Părul alb și o camilafcă bătuță de vreme nu sunt suficiente semne de destoinicie și e rușine a tolera, ca în-alte posturi de cărmaci să fie luate drept sinecure pentru ocrotirea unor infirmi îmbătrânți chiar fără merite pentru neam.

Tinăra generație își va implini o datorință de ordine a întăia, reducând poftele acestor bătrâni cumularzi, ale acestor *danaice* butoaie. Tinăra generație trebuie să se impună pe sine prin *energie* și *talent*. Forțele june trebuie să se străduiască cât mai îngrabă procesul de selecțiune radicală în sus, ear' în jos să miște masele, să introducă seva, putere, viață.

Poate nu e la loc a solicita o nouă grupare politică socială, compusă din elementele capabile de luptă, având deja prea multe grupări. Exprimăm însă convingerea, că mântuirea neamului numai de la o închegare a elementelor sănătoase într'o Românie-Jună se poate aștepta.

Mer Luft und mehr Licht!

Ilarie Chendi.

DIN BIHOR.

Ca marele public român să-și facă o icoană cât mai clară despre tendința de a maghiarisa prin școală, voiu ilustra cu puține exemple starea învățământului în școlile române-unite sau neunite — din Bihor, de cari guvernul nici habar n'are.

În comunele românești — cu foarte puține excepții — cetesteți și scrie — adocă știu, dar' nu fac — preotul și învățătorul. În cazul când posturile acestea nu sunt imbinat, — preotul, dacă în restimp n'a sărăcit, se îngrijește de un succesor al tronului, ear' învățătorul nu, că el nefiind calificat, își începe prelegerea, colo o continuă și în al treilea loc colocoază cu băeții decumva i are.

După-ce economia câmpului a încetat — în Novembre, dacă este școală — părinții și trimit pruncii „cu merinde la școală” să nu vină până de cu sară, că acasă fac multă gălăjie și numai dascălul le știe leacul.

Abia își cunoaște elevii, se și anunță prin feștăni și masluri, toiu sărbătorilor, preotul, dascălul și sfatul — crâșnic — sunt una și nedespărțiți.

În Februarie și Mărțișor — decumva nu s'a desprimăvărât — prelegerile se țin în tronă, dar' și acum se înscriu la curs câțiva înși,

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI”.

EPIGRAMĂ.

„Românii vechi, Românii vechi”,
Îmi sună vecinic la urechi,
Dar' eu v'ntreb, să-mi spuieți voi:
Că cine sunt Românii noi?...
Românuț Bortos.

PLATA.

Eram de douăzeci de ani când căzui în adevăr înamorat.

Accea pe care o iubeam realiza tocmai tipul ce trebuia să iubesc. Nenorocirea însă voi ca dînsa să nu mă iubească, și, drept culme, să iubească pe cel mai bun prieten al meu, Eduard. El însuși, cu șase sau șapte ani mai mare ca mine, iubea pe Carolina cu pasiune. Nu întrebuiță nici o trădare în împrejurarea asta, se văzu preferat singur și în mod leal, așa că ar fi fost ridicul pentru mine ca să mai lupt precum ar fi fost și pentru dînsul ca să nu o ia. Dar' îmi cunoscuse desnădejdea și simți o milă profundă.

În ajunul căsătoriei sale, veni la mine și stătu mai multe ore ca să mă consoleze. Plecând, îmi zise:

— Fii sigur că nu voiu înceta să mă gândesc că am o mare datorie către tine... și n'o să am tihnă până când nu voiu plăti-o.

Vorbele lui mă înduioșară mai ales că mi se părură și zadarnice: soarta mea era percută: plecai în Australia.

Anii trecură. Viața mea nu fu fericită. Mă căsătorii cu o scoțiană, frumoasă și blîndă, care muri după zece ani dela căsătorie, fără să-mi lase copii. Amintirea Carolinei îmi rămase mereu. Din vreme în vreme primeam scrisori dela Eduard, vecinic pline de cordialitate și 'n cari nu uita nici odată să mă vestească cum că se gîndea la datorie.

La vîrstă de trei-zeci de ani mă întorsei în Europa, dar' fără să mă opresc nicăeri. Am vizitat de rënd Franța, Italia, Spania.

Tocmai în al trei-zeci și șaptelea an al vîrstei mele mă încumeții să mă stabilesc, de cât nu la Paris, ci la Lion.

Într'o seară pe când stăteam pe gânduri posomorît, servitorul îmi aduse o scrisoare. Recunoscu numai de cât că e din partea lui Eduard. O desfăcu distrat și văzui că împotriva obiceiului prietenului meu, era foarte scurtă. Apoi o ridicai spre lampă și citii, după câte-va formule, fraza aceasta: „A sosit ceasul să-ți plătesc datoria. Nu te

împotrivi să vii aci, la mine, căci mi-ai primii multă supărare și ai pierde poate o mare fericire”.

Aceasta mă intrigă adânc, trecutul îmi apărură mișcător, frigurile îmi turburară creierii; dragostea înăbușită se aprinse ca un incendiu. Nu știu ce speranță nelămurită îmi trecu prin inimă — ceva ca liberarea Carolinei... Mă hotărî de altminteri, să ascult rugămintea lui Eduard.

Când ajunsei a doua-zi la prietenul meu, toată speranța himerică se împrăști. Mă așteptam în adevăr la vr'o veste bună, dar la nimic extra ordinar. Turburarea ce simțeam întrînd în micul meu otel din strada Alma nu fusese provocată de cât de amintire, nici decum de speranță. Mă uitam în grădina de la fereastra salonului în care fusesem introdus, când auzii ușa deschizându-se încet și în acelaș timp un foșnet de rochie. Mă întorsei, mă depărtai de fereastră și de astădată o emoțiune terribilă, un fior de durere și de dragoste îmi trecu prin corp. Carolina era în fața mea și așa de întocmai cum era cu 16 ani mai înainte atât de strălucitoare de tinerețe, în-cât era să-mi vie leșin.

Mă sprijinii cu mâna de spatele unui fotoliu și îngăimaiu:

— Doamnă... nu mă așteptam...

Ea mă privea, stînd în picioare în penumbră, cu o dulceață strașnică și cu o atențiune care mă uimi!

— Ce ați făcut ca să rămăneți așa de tinăra? murmurai.

Nu-mi răspuse. Mă privea mereu și cu toate acestea, mi se păru timidă, sfioasă aproape.

— Eu am îmbătrînit, zisei cu amărăciune.

— Nu pari mai mare de treizeci de ani! De astădată, lăsă privirea în jos; obrazii i-se înroșiră. Nebunia de altădată apărură din nou, împreună cu trecutul, cu speranțele himerice. Însaintaiu spre Carolina și zisei cu un fel de năcaz.

— De ce n'a venit întăiu pretinul meu?

— Avea de dat niște ordine importante!

— Eu cred însă că reu v'a trimis în locul său.

Ea zîmbi dulce, se făcu și mai roșie și zise:

— Așa a voit el; sunteți supărat?

— Cum să nu fiu? Trebuia oare să-mi apăreți D-voastră întăiu?

— Suferiți încă? zise cuprinsă de turburare.

— Nu vedeți?

— Sunteți sigur că suferiți din pricina mea?

cum zisei, intreruperi de prelegeri nu sunt decat in zilele de turguri ale septemanei, Dumineca si in serbatori si ca graitor la nunți in sat sau in vecini, — satele sunt foarte dese, toti sunt vecini.

Dupa sfinți (cam la jumetatea postului mare) școala nu mai e obligatoare, natura se desbaeră și băteji nu-i mai ții le școală nici să le dai galbeni. — prelegere pe la St. George, ne-ar plăcea să vedem un astfel de dascăl, că-l gylântuim la măria sa dl Conjsiator și și perde slujba.

In multe locuri la școală se află și cerneală și câte un butfar din care s'a pricopsit părintele cu capelan cu tot. — Salar, că doar capăta colaci și pomene, apoi la comandări, etc. etc. Dacă însă o duce bine cu biraul li mai da la serbatori cățiva zloți, restul se lucasează toamna in parte firește cu canceliștea (scritorul notarial) și alți mijlocitori.

Imgreunatul domn protopop însă comunică după usul local — cu posta sau prin un argat [corcuciuire (circulare) timpul și locul tinerii examenului cu interval de 1—10 zile la una și aceeași școala precis și irevocabil.

In acest restimp bietul dascăl stringe băteji, cum bunul Dzeu li ajută la școală, trece in 1/2 oară peste examen, episcopul sau care cum poate — dau ce compete dlui protopop și mai departe, că satele s multe, doar mai terminăm vre o 2—3 pân de sară, să ajungem la părintele cutare, că am auzit că îi umbli și o foac, și mai vedem ce mai e nou de când am plecat.

Să nu uit a spune, că in o dimineață de iarnă vđ un băiat rupend la găteje (surcele) din gardul cimiterului, li iau de scurt și mi mărturisește că duce lemne la școală, așa li-s'a dat ordin, că fără lemne de foc, n'are ce veni la școală.

In salar se capătă și azi pae, fên, fasole, orz, cucuruz etc., mai rău decât cu birul popii, deși acesta lipsește in multe comune cu desăvârșire.

N'am predat-o hiperbolic, din contră e și mai și; in multe locuri nu-i merge bine unuia ca gndarm sau finanț se face dascăl, și de știe vorbi blând cu poporul l cer de dascăl „că e om bun mă și nu-i măref", dl protopop li și denumește in absența altuia, că doar la cererea comitetului și a sinodului a făcut-o.

Diferința între uniți și neuniți e, că cestia mai umbli și in cioareci și suman, ear' ceialaltii numai in habițe negre, esplicarea: Grecii s mai acasă și in Bihor se ocupă cu industria de casă, ear' uniții s paseri călătoare.

De progres in școala română din Bihor cetitorul facă și concludsiunea diu cele ce am espus.

Unde dascălul român își face datoria, inspectorul regesc li pune fel și fel de pedeci și șicane, ear' colo in Bihor le dă pace să-și doarmă somnul veciniei, că nimic nu folosește națiunei, dar' cu atât mai puțin strică ideei de stat maghiar.

In Oradea-mare s'a înființat o bancă românească. ear' „Astra" a pășit in Bihor, in anul trecut, și glas român in congregația Bihorului încă tot n'am auzit.

„Quousque?"

NOUTAȚI

Arad, 7 Februarie n. 1899

Ura națională. Studentul german *Biberle*, care impușcase pe studentul ceh *Linhart*, a fost osândit de către tribunalul din Praga la 3 luni închisoare grea („strenger Arrest"). Acusa sună numai la „delictul contra siguranței de viață", fiindcă se dovedise in decursul cercetării, că *Biberle* se afla in „posiția de legitimă apărare". D'acea ca „delict", cauza lui nu s'a judecat inaintea Curții cu jurați, ci inaintea unui senat de 4 membri al tribunalului. Osânditul a fost lăsat pe picior liber, pe o cautiune de 3000 fl., mai ales fiind bolnav și legat in mai multe părți ale corpului din cauza rănilor ce primise de când cu încăerarea. Mama lui a asistat le pertractare.

Un nou apostol in Zărând. Domnul *Kovárdányi* lănos, zice se a fi gr. or., din *Nyiregyháza* unde i se compicase rău ițele, sa adăpostit in România zece ani de zile, până fu adus in calitate de inginer la societatea căilor ferate Arad-Cenad, care implinește totodată misiunea apostoliei de maghiarizare pe valea Crișului. Acest domn căzut ca din lună in mijlocul poporațiunei române, bate alarmul in „Arad és Vidéke" că banca din Baia de Criș „Körösbánya és Vidéke", care altfel se susține din clientela românească, și din depunerile românești, ar fi dând sume insemnate (tekintélyes összeg) pentru gimnasiul românesc din Brad, prin ce maghiarismul a primejduit pe valea Crișului. Banca numită a dat adecă din venitul curat de 10000 fl, netto 20 fl. pentru studenții sëraci din Brad.

Ce învătătură pentru noi. A da 20 fl pentru pruncii sëraci ai părinților cari băncii au dat dobenzi de 10.000 fl. e o crimă patriotică. Dar' ce să zicem noi acum despre acel nemernic popor, care ochi având nu vede cum e insultat pe scumpi banii săi cu cari întărește rădăcinile lipitorilor pe sinul său.

pila asta! zise luându-mă cu puterea de mână...

Adevăru lmi luci ca un fulger și o suavităte prodigioasă, o speranță imensă și teribilă ca o lovitură de ciocan, mă străpunseră. Rămăsei, fără glas, gâfâind, plin de groază in adinecul sufletului, groaza să nu se împraștie tot.

Și auzii pe Eduard întrebând pe fată: — Ce zici, Margareto, crezi că o să-l poți iubi?... Ea își înclină capul drept afirmare și Eduard zise mai departe: — Dar tu? — Oh! eu — strigai — eu, mi-ai da viața!

Ce să mai spun încă? Am reușit să plec, am fost iubit, plătit in mod adorabil de îndelungata mea suferință, am trăit zile nespuse de o dragoste mai puternică de că: cea din tinerețe. In ziua căsătoriei nimeni nu-mi dădea mai mult de trei-zeci de ani; mi-se pare că durerea mă conservase in loc să mă distrugă precum face cu mulți alții. Și, in seara cununiei, pe când îngenunchiasem in fața Margaretei ca să-i sărut marginea rochiei și pe când ea mă lumina cu tinereța ei, mi-se aduse un bilet din partea lui Eduard, bilet îngâlbent, ofilit, in care citii: „Ianuarie 1872 Datoria.—Noemv-re 1899 Plata".

Nu știu ce a-ți fi simțit d-voastră in locul meu. Din parte-mi s'erutai biletul și Margareta și cu mine, am plâns ca niște copii. *I H Rosny.*

Concert și petreceri. In 28/1 st. v. se va arena in hotelul „Central" din Brad un concert, după care va urma joc. Inceputul la 7 jum. oare seara. Venitul curat e destinat pentru „Fondul convictului dela gimnasiul rom. gr.-or. din Brad. Programul concertului e următoarea: 1. a) „Sus o-pincă", cor mixt de Ioan Vidu. b) „Lelea vitează", cor mixt de Musicescu. 2. „Spusam codrului durerea", de Ștefănescu, solo: d-ra Iolanta Dr. I. Radu, cu acomp. la piano de d-na Aurelia Dr. Robu. 3. a) „Săr-mară frunză", cor mixt. b) „Stăncuța", cor mixt de Musicescu. 4 „La chasse au Lion", (Die Löwenjagd) Grand galop par. C. H. Kölling op. 55, exec. la piano de d-na Aurelia Dr. Robu. 5. „Dorința" de N., solo: d-ra Letiția Dămian cu acompaniare la piano de d-na Iolanta Dr. I. Radu. 6. „Dorule o dorule", cântec popular de V. Magdu, cor mixt. 7. „Romăncuța", de Murășan, cor bărbătesc.

— In 11 Februarie se va da in otelul Univers din Blaj obicfnutul *bal filantropic*, pentru studenții lipsiți in cas de morb. Inceputul la 8 ore seara. Președinte al comitetului aranjator e dl profesor Aron Deac.

Doliul Bulgariei. Bulgaria întreagă e in doliu.

Rămășițele mortuare ale Principesei odihnesc pe un pat de paradă, într'un cosciug deschis de metal. Principesa este îmbrăcată in alb; are o coroană pe cap și ține in mâinile încrucișate o cruce și mătânie. De jur împrejurul cosciugului sunt coroane și decorațiuni funerare.

Fața principesei este puțin palidă; ea pare că doarme.

Fiecare trecând pe dinaintea cosciugului se închină. Toată lumea plânge. Doamnele nu pot să-și reție plânsul. Toată lumea e emoționată.

O tăcere adncă domnește pretutindeni. Intreg palatul este cernit.

Eri dimineață s'a celebrat un parastas de către Monseniourul Meninni, arhiepiscop din Filipopoli, in prezența Prințului Ferdinand, a Prințului Filip de Coburg și a fiului său Leopold.

După parastas, capela a fost deschisă corpului diplomatic. In fiecare moment se depun coroane d'alungul zidurilor capelei. Inmormântarea so va face Mercuri după ce toată lumea va fi defilată pe dinaintea rămășițelor pământești ale Principesei.

Rămășițele mortuare ale Principesei vor fi transportate la Filipopoli pentru a fi depuse in catedrala catolică a sfântului Ludovic, până in ziua când se vor depune in mod definitiv in mausoleul ce se va ridica.

Mii de persoane cearcă să intre in capelă, dar' conform programului oficial al ceremonialului, toate sunt reținute de comitetul municipal, astfel ca lumea să poată intra pe rând și la timpul seu.

De pretutindeni continuă să sosească depeși de condoleanțe. Cea mai mare parte cer știri despre sănătatea Prințului Ferdinand și a micilor Principi.

S'a lansat o circulară in tot Principatul asupra bunei sănătăți a Principesei nou născute Nădejdea, precum și asupra aceleia a întregii familii princiare.

Bibliografie. In tipografia diecesană din Caransebeș tocmai acum a apărut biografia primului episcop al reînființatei diecese gr. or. române a Caransebeșului, a fericitului *Ioan Popasu*. Prețul acestei broșuri e 10 cr. Broșura a apărut din prilejul împlinirii a lor 10 ani dela răposarea episcopului Ioan Popasu. Cei din diecesa Caransebeșului o pot procura și dela d-nii protopopi, adăogând 2 cr. pentru portul postal. O recomandăm tuturor.

Maiestrii cojocari din Lugoj arangiază o petrecere de joc Sâmbătă in 18 Februarie at. n. 1899 in sala otelului „Concordia". Inceputul la 8 oare seara. Prețul de intrare: De familie (3 persoane) 1 fl. 50 cr., de persoană 60 cr. Venitul curat e destinat pentru ajutorul flămurei și cerimei pe sama sf. bisericii gr. or. române din Lugos. Ofertele marinimoase se primesc și se vor cuita cu mulțamită pe calea ziuaristică.

— Societatea de lectura „Ioan Popasu" a tinerimei dela institutul teologic-pedagogic din *Caransebeș* arangiază Concert cu

declamațiuni, Sâmbătă la 30 Ianuarie (11 Februarie 1899.) in sala mare a otelului „Pomul verde" in favorul elevilor bolnavi dela institutul teologic-pedagogic diecesan inceputul la orele 8 seara. Prețul de intrare: pentru persoană 60 cr., pentru familie 1.50. Suprasolvirile generoase se primesc cu mulțamită.

Programa.

1. Priceasna „Lăudați", cor mixt in 5 voci, de A. Sequens. 2. „Fragment" din *Scrisoarea III de Eminescu*. 3. „Singurică", cor mixt, de I. Simionescu. 4. a) „Dans spaniol" piese de M. Mozskovsky. b) „Serrenadă" de Ceaur Aslan. 5. „Niță Panjăn", monolog, de C. Bredicean. 6. a) „Tot și-amțizis" melodie populare de T. Popoviciu. b) „D'ar fi badea" cor de bărbați de A. Sequens. După concert joc.

Bismarck și medful seu. Anecdotele asupra vieții repositului „cancelar de fer" al imperiului german curg droae.

Iată una foarte nostimă, din care se va vedea cum Schweningen a ajuns doctorul de casă al lui Bismarck.

Doctorul Schweningen era tânăr, d'abia își luase diploma, și nu era încă cunoscut. Odată copilul lui Bismarck, conțele Wilhelm se îmbolnăvisă, prezentând semne de coleră. Fu chemat in grabă Schweningen, care ședea in apropiere. Tratamentul doctorului reușise de minune și Schweningen căpătă încrederea cancelarului. Altădată îmbolnăvindu-se chiar el, Bismarck chemă pe Dr. Schweningen. Schweningen puse lui Bismarck atâtea întrebări in cât acesta plictisit in cele din urmă, ti zise.

— la ascultă, domnule, ai de gând să mă mai întrebi multă vreme?

Eu te-am chemat să mă vindeci, iar nu să-mi ei Interogatoriu!

Tânărul doctor nu se intimidă și răspunse.

— Dacă Exc. Voastră uu vrea să i-se pue întrebări, n'are de ctt să cheme un veterinar, căci domnii aceștia au obiceiul să-și vindece bolnavii fără să stea la vorbă cu ei.

Bine, fă cum știi, răspunse Bismarck subărat, eu nu-ți cer de cât să mă vindeci. Prin asta o să-mi dovodești, că talentul d-tale e la înălțimea obrăznicie d-tale.

Bismarck se vindecă și Schweningen deveni doctorul și amicul său.

Se caută, pentru o cancelarie advocațională, un tiner român, jurist censurat, eventual doctor in drept.

Cei cari doresc să reflecteze, să se adreseze redacțiunei noastre.

Se recomandă, ca scriitor in cancelarie advocațională ori de alt soiou, un tiner român. S'ar angaja in condițiuni modeste.

ULTIME ȘTIRI

Berlin, 6 Februarie.

Caprivi, fostul cancelar care a urmat prințului de Bismarck, a murit.

Paris, 6 Februarie.

Mare senzație a pricinuit aici arestarea unui sublocotenent și a unui cavaler de industrie contra căror sunt indicii că ar fi săvârșit „tradare de patrie".

București, 6 Februarie.

Ziua de eri, aniversarea Unirei Principatelor (24 Ianuarie) a fost serbată in multe orașe cu deosebită solemnitate.

Editor: Aurel Popovici-Barciann.

Redactor responsabil Ioan Rusaș Sirianu.

Bibliografie.

„Revista ilustrată“ în nrul 1 din anul al doilea are următorul bogat sumar:

După legea cea mai înaltă. O istorie de C. E. Franzos, Cântec. Poezie de G. Coșbuc. Ornatele (Odajdele) preoților idolatri. Tipuri de S. P. Simoni Când te ved. Poezie de Nițu Din propria ei putere. Novela de G. Simu.

Biserica și școala.

Școala gr-cat. din Pintitul săsesc, de pinticanul. Papa Leo al X-lea. Date istorice ee I. Mărginean.

Din albumul nostru. Șchițe. biografice.

Carmen Sylva, Alexandru Sziláși Ioan Mărginean, Toma Galătariu.

Țeranii noștri.

Doine Poporale. Cronica lunară. Bibliografii. Glume. Găcituri. Poșta redacțiunii.

Ilustrațiuni:

Papa Leo. Școala din Pintic. Carmen Sylva. Alexandru Sziláși. Ioan Mărginean. Toma Galătariu. Un bătrân Șoimușan zicând din fluer. Statua lui Hentzi. Înaintea tribunalului.

Prețul abnamentului pentru Austro-Ungaria 12 coroane, pentru România și străinătate 17 franci. Redacțiunea și administrațiunea „Revistei Ilustrate“ e în Șoimuș p. u. Ngy-Sajó.

„Transilvania“, organul „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“. Director

Dr. C. Diaconovich, Nrul de pe Nov. și Dec. are următorul Sumar: La Finea anului. Descântece de dragoste (din Banat). Descântece de deochiu. Statistica Românilor din Transilvania în 1733, de N. Togan. Din despărțiminte. Știință literatură și artă: „Revista Economică“ Anuarul financiar și conomice pe 1898, de Petra-Petrescu. Partea oficială.

La tipogr. „Tribuna Poporului“ să execută tot soiul de

Cărți de vizită

Tiparul cel mai variat și mai frumos. Prețurile mai mici ca ori și unde.

Călimdarul Minervei

Cel mai valoros și mai frumos calendar din câte au apărut până acum în limba rom.

Intreg cuprinsul e original.

Cele mai minunate ilustrațiuni ce au ieșit din alelior tip. române.

Multe din ele reprezintă localități și porturi din Ungaria și Transilvania.

Călimdarul acesta apărut în tipografia Minerva din București e atât de bogat în cuprins atât de frumos în cât ar fi o pagubă pentru preoții, învățătorii, notarii, advocații, medicii și toți inteligenții români. Dacă nu s'ar cumpăra acest călimdar pe 1899.

Prețul 90 cr. trimis franco.

Se poate cumpăra dela Administrațiunea „Trib. Poporului“.

„Cassa de păstrare în Mercurea“ societate pe acții.

Prmește depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

1. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 30 zile cu 5%.
2. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 3 (trei) luni cu 5¹/₂%.
3. Depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Permițând starea cassei, depunerile se respătesc îndată și fără anunțare.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut Regulamentul special pentru depuneri, la cerere se trimite ori-și-cui gratuit.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face prin poștă și se resolvă cu reintoarcerea ei.

DIRECȚIUNEA

„Cassei de păstrare în Mercurea“

25—

SOCIETATE PE ACȚII

121

Se primesc comande pentru următoarele lucruri:

irculare și prefuri-curente
NOTE

Opuri și Broșuri

Strada Aulich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului“ A. P. Barcianu Arad

Strada Aulich Nr. 1.

Diferite tipărituri pentru bănci
PLICURI

Invitări, cărți de vizită, anunțuri funebreale

Prețuri foarte moderate.

Ori-ce comande se efectuează propmt.